

Rembrandt, Otcove ruky ukrývajú tajomstvo

lanuovabq.it

19. apríla 2019 ✚ Kultúra

Návrat mánotratného syna je jedným z najznámejších Rembrandtových obrazov. Zo slávneho podobenstva opísaného evanjelistom Lukášom si umelec oproti tomu, čo robil v mladosti, zvolil posledný okamih, okamih „návratu“, a teda odpustenia. Osvetlený je predovšetkým syn kľáčiaci pred otcom. Pozornosť je potom zameraná na ruky! Tie nám hovoria, že Boh Otec je všetko ...

Foto: obraz Návrat mánotratného syna

Rembrandt, Návrat mánotratného syna

On mu na to povedal: "Syn môj, ty si stále so mnou a všetko, čo ja mám, je tvoje. Ale patrilo sa hodovať a radovať sa, lebo tento tvoj brat bol mŕtvy, a ožil, bol stratený, a našiel sa." (Lk 15,31-32)

Po smrti Rembrandta, ktorý po veľkých úspechoch a striedavom šťastí zomrel v biede a v hlbokéj osamelosti, jedným z mála obrazov, ktoré sa našli v jeho dome, je *Návrat mánotratného syna*, v súčasnosti vystavený v Ermitáži v Petrohrade. Dvojmetrové plátno patrí medzi posledné diela umelca, ktorý ho namaľoval pravdepodobne iba pre seba, bez konkrétnej zákazky.

Zo slávneho podobenstva evanjelistu Lukáša, inak známeho aj ako „podobenstvo o milosrdnom Otcovi“, si Rembrandt vybral posledný moment, moment „návratu“ – a teda odpustenia – ako to vyplýva aj z názvu diela. Nebolo tomu tak vždy: aj v mladosti sa maliar venoval tejto téme, pri ktorej sa však opovážlivo identifikoval s hýrivo žijúcim synom, ktorý premrhal otcov majetok. Môžeme sa teda oprávnene domnievať, že tento mimoriadny obraz je plodom reflexie nad vlastnou existenciou.

Svetlom ožiarený je predovšetkým syn kľáčiaci pred otcom. Pokiaľ ide o ostatných okolostojacich, v mužovi stojacom na pravej strane spoznáваме staršieho brata. Aj táto postava je v Rembrandtovom podaní plná symboliky. Brat stojí bokom, dokonca „vyvýšený“ (jednak postojom – na rozdiel od otca sa očividne nechystá skloniť ani len nakloniť k navrátilcovi – a tiež aj státím na akýchsi naznačených schodoch.

Jeho odev je takmer kópiou honosného odevu otca, starší brat však nedokáže napodobniť aj jeho gesto – namiesto otvorenej náruče ponúka zovreté ruky a namiesto prižmúrenia očí posudzujúci pohľad zvrchu.

O ďalších osobách v pozadí nič bližšie nevieme, maliar ich necháva v pološere.

Syn: Jeho hlava je oholená ako hlava sluhu, otroka, v tomto prípade otroka vášne a hriechu. V Starom zákone je absencia vlasov znakom kajúcnosti a čistoty. Jeho oblečenie je obnosené, sandále zodraté, na ľavej nohe roztrhané. Má za sebou nepochybne namáhavú cestu, a to nielen fyzicky, ale aj duchovne. Nakoniec sa vracia domov, do otcovho náručia. Stratil všetko a práve preto môže naozaj začať odznova.

Otec: starý muž, pravdepodobne bohatý – keď si všimneme dlhú zlatom vyšívanú tuniku – a zároveň je slepý, súdiac podľa pohľadu, keďže si vieme predstaviť, že svoj zrak musel veľmi namáhať, keď ho upieral do diaľky a vyzeral svojho milovaného a očakávaného syna. Otec, ktorého postava a postoj prezrádzajú veľkú lásku; plášť, ktorý bol vždy symbolom ochrany, zahaľuje jeho teplé pohostinné telo sťa materské lono. Ramenami pevne objíma vzácny dar znovunájdeneho syna a zároveň ho jemne hladká a upokojuje.

A ruky! Tie sú jadrom celej kompozície, na ktoré sa zameriava naša pozornosť i pozornosť okolostojacich postáv. Ľavá ruka je otcovsky pevná a ochraňujúca, pravá je nežnou ženskou rukou matky. Táto ruka navyše smeruje k odhalenému chodidlu syna, akoby chcela chrániť jeho zranenosť, jeho „Achillovu pätu“. Takto sa umelcovi podarilo naznačiť komplexnosť Božej lásky, ktorá má v sebe otcovský i materinský princíp. Jednoducho nám hovoria, že Boh Otec je všetko, že v ňom spolu žije materstvo a otcovstvo. A že len odtiaľto, z tohto božského spojenia sa môže narodiť nové stvorenie.

Zdroj: lanuovabq.it a Katolícke noviny

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/rembrandt-otcove-ruky-ukryvaju-tajomstvo/>